

Nr 375

Av herr Nyström m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet.

I statsverkspropositionens 8:de huvudtitel behandlas under rubriken Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet den stimulansverksamhet till främjande av fritt och frivilligt ungdomsarbete som under de senaste åren visat sig vara samhällets kanske främsta verktyg att i nuvarande svåra ungdomssituation främja de ungas personlighetsutveckling till samhällsanpassning. Skolöverstyrelsen har föreslagit att åldern för deltagare i fritidsgrupper, för vilka statsbidrag kan utgå, fr. o. m. budgetåret 1960/61 sänkes från f. n. 12 år till 10 år. I skolöverstyrelsens motiveringar för ålderssänkningen framhålles: "Under senare år har ungdomsorganisationerna upprepade gånger i olika sammanhang föreslagit att åldern för deltagare i fritidsgrupper för vilka statsbidrag kan utgå bör sänkas. Överstyrelsen har ingående granskat motiven för en sådan ålderssänkning. 1953 års ungdomsutredning framhåller i sina motiveringar för anslagsgivningens införande bl. a.: 'Skapande sysselsättning i grupp-gemenskap är ett av de viktigaste medlen till sund självfostran. Utredningen hyser den uppfattningen, att varje åtgärd, som är ägnad att öka omfattningen av en på detta sätt karakteriserad fritidsverksamhet, på naturligt sätt bör motverka uppkomsten av dåliga vanor hos ungdomen. Sådana åtgärder synes därigenom också innebära ett verksamt medel att förebygga asocialitet av skilda slag, ungdomsfylleri, ligamentalitet, kriminalitet etc. Åtgärder som syftar till förebyggande ungdomsvård av denna art bör sättas in redan då ungdomen befinner sig i de tidigare tonåren. Mottagligheten för intryck är starkt utvecklade under dessa år, och vanor som utbildas då har en påtaglig benägenhet att bli bestående.'

Utredningen, som utförligt redovisade tidigare bl. a. av ungdomsvårds-kommittén framlagda förslag förordade i likhet med denna kommitté att tolv år skulle sättas som lägre åldersgräns. Härigenom skulle anslags-givningens början i stort sammanfalla med pubertetens inträde.

Tidpunkten för pubertetens inträde varierar i hög grad hos olika individer. Aktuella undersökningar belyser att pubertetsåldern sjunker. Sålunda inträder den biologiska mognaden nu ca ett år tidigare än för 25 år sedan. Samtidigt har den kritiska anpassningsperioden förlängts genom ungdomarnas allt längre beroende av fostrarna. Moderna utveck-

lingspsykologiska "längdsnittsundersökningar" belyser att förpuberteten med dess tendenser till konfliktladdad strävan till frigörelse från och protest mot beroendet av föräldrar och lärare numera ofta inträder redan i 10—11-årsåldern. Detta material visar även att den unga människan under puberteten växer in i förmågan till abstrakt tänkande, som är en fundamental förutsättning för idealbildning. Protest- och frigörelsesituationen medför att ungdomarna under denna period är särskilt lätt påverkbara av ideal och åskådningar, som går stick i stäv mot den föregående generationens och verkar chockerande på de äldre. Främjandet redan i förpuberteten av ungdomens spontana gruppbildningar och kamratgrupper och gängens inlemmande i ungdomsorganisationernas påverkningsfär finner överstyrelsen vara ett angeläget samhällsintresse. Enligt överstyrelsens uppfattning måste de aktuella ungdomsproblemen, såsom det omfattande alkoholbruket i allt lägre åldrar, den växande ligabrottslighet, som inte längre är ett enbart för stora tätorter utmärkande problem, sådan gruppbildning kring specialintressen, såsom motorsport, vilken tyvärr ibland resulterar i samhällskonflikter, förebyggas av samhället genom att ett målmedvetet samhällsstöd lämnas till ungdomsorganisationernas, nu i intim samverkan med hemmen, i fritidsgrupper organiserade ungdomsfostrande verksamhet. Tidigare nämnda längdsnittsundersökningar visar även att en målmedveten fostran i 6—9-årsåldern kan grundlägga goda vanor, som underlättar pubertetsanpassningen. Starka skäl talar även, enligt överstyrelsens mening, för att den av ungdomssammanslutningarna för nämnda åldrar organiserade barnverksamheten bör erhålla samhälleligt stöd. Överstyrelsen är emellertid för närvarande inte beredd att framlägga förslag härom."

Med hänvisning till ovanstående motivering föreslog överstyrelsen tidigare ålderssänkning. Motionärerna som bl. a. tagit del av SOU 1959: 37 och den materialsamling som däri lämnats rörande ungdomsbrottsligheten vill yrka bifall till skolöverstyrelsens förslag till ålderssänkning.

Skolöverstyrelsen hemställde vidare i sina petita att av äskat belopp få använda högst 35 000 kronor för främjande av försöksverksamhet och undersökningar rörande ungdomens fritidsverksamhet.

"Överstyrelsen finner det angeläget att nära följa den organiserade gruppverksamhetens utveckling och dess kvalitativa och kvantitativa problem. Överstyrelsen har funnit att ett punktstöd till den försöksverksamhet som vissa organisationer bedriver skulle kunna resultera i metodiska anvisningar, vilka inom nuvarande medelsram per deltagare och med nuvarande generella anvisningar utfärdade av skolöverstyrelsen synes möjliggöra en vidareutveckling av hela verksamheten. Överstyrelsen hemställer därför att av äskat belopp få använda högst 35 000 kronor för främjande av försöksverksamhet och undersökningar rörande ungdomens fritidsverksamhet."

Motionärerna vill framhålla att det för varje kommunalman är välbekant hur små stimulansbidrag till frivilligt ungdomsarbete ofta effektivt och ändamålsenligt kan främja organiserad ungdomsverksamhet. Med hänsyn till det intresse som de frivilliga ungdomsorganisationerna ådagalagt då det gäller att förnya sina grupparbetsmetoder och sina materialsamlingar för gruppverksamhet måste den föreslagna medelsanvändningen framstå som mycket angelägen.

Med hänsyn till att skolöverstyrelsens anvisningar för gruppverksamheten, utfärdade 28 februari 1958, medfört att utgående statsbidrag sjunkit från budgetåret 1957/58 till budgetåret 1958/59 framstår det som troligt att den av motionärerna föreslagna ålderssänkningen och försöksverksamheten kan rymmas inom ramen för den i årets statsverksproposition angivna anslagssumman. Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att åldern för deltagare i fritidsgrupper, för vilka statsbidrag kan utgå, från och med budgetåret 1960/61 sänkes från f. n. 12 år till 10 år;

att riksdagen måtte besluta att skolöverstyrelsen av äskat belopp under budgetåret 1960/61 får använda högst 35 000 kronor för främjande av försöksverksamhet och undersökningar rörande ungdomens fritidsverksamhet.

Stockholm den 27 januari 1960

E. Hj. Nyström

Sture Palm

Lars Fagerström

Uno Hedström

Tage Johansson

Bengt Gustavsson

Lars Larsson